

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ЗООПСИХОЛОГІЯ З ОСНОВАМИ АНІМАЛОТЕРАПІЇ

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова Форма контролю: залік

Освітній ступінь: бакалавр

Для спеціальності: для всіх

Обмеження для вибору: відсутні

Кількість кредитів (годин): 4 (денна форма: год.: 20 - лекції; 28 – семінарські; 72 - самостійна робота; заочна форма: год.: 6 - лекції; 6 – семінарські, 108 - самостійна робота)

Мова викладання: українська

2. Інформація про викладача (викладачів)

ПІБ: Пономарьова Валентина Леонідівна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: викладач

Кафедра: загальної та практичної психології

Робочій e-mail: kloshkavalentyna@gmail.com

Години консультацій на кафедрі: понеділок 14.40-16.00

3. Цілі дисципліни та результати навчання

Предмет дисципліни є формування поведінки і психічних процесів у тварин, розвиток поведінки в онтогенезі, роль поведінки в процесі еволюції, біологічні передумови становлення людської свідомості.

Мета дисципліни Сформувати наукові уявлення про зоопсихологічні феномени: психологічні аспекти таксисів і тропізмів, інстинктів, научіння, інтелектуальних актів, – про істотне спільне та відмінне, специфічне в них у порівнянні з функціонуванням психіки людини на рівні свідомості; ці знання є необхідним блоком у структурі загально-психологічної дедуктивної теорії, як базису фундаментальних психологічних знань, і науковою основою екологічної свідомості та екологічної культури.

Результати навчання:

Знати:

- предмет, основні завдання і методи зоопсихології;
- сутність відображення як тотальної властивості та необхідної умови життя в усіх його проявах;
- функціональну сутність подразливості, чутливості, таксису, тропізму;
- істотні властивості свідомості як інтегральної функціональної структури психіки людини, які відрізняють її від психіки тварин;

- функціонально-психологічні аспекти інстинктивної, сформованої шляхом наuczіння та інтелектуальної поведінки тварин;
- основний психологічний зміст комунікації тварин;
- порівняльно-психологічні результати «лінгвістичних проектів»;
- концептуальні основи анімалотерапії.

Вміти: – застосовувати зоопсихологічні та порівняльно-психологічні знання в процесі вивчення психологічних та споріднених дисциплін;

- фахово інтерпретувати зоопсихологічні, порівняльно-психологічні, анімалотерапевтичні науково-дослідні і практичні питання;
- аргументовано викладати основні зоопсихологічні, порівняльно-психологічні та анімалотерапевтичні положення;
- фахово обстоювати гуманне (людяне) ставлення до тварин, до природи.

4. Зміст дисципліни

ТЕМА № 1. Предмет, завдання та методи зоопсихології та порівняльної психології.

ТЕМА № 2. Історія становлення і розвитку зоопсихології та порівняльної психології.

ТЕМА № 3. Онтогенетичний розвиток психічної діяльності тварин в пренатальному та ранньому постнатальному періодах

ТЕМА № 4. Сутність та особливості інстинктивної поведінки тварин.

ТЕМА № 5. Процес наuczіння тварин.

ТЕМА № 6. Комунікація та соціальна поведінка тварин

ТЕМА № 7. Концепція ігрової (ювенільної) поведінки

ТЕМА № 8. Інтелектуальні акти тварин.

ТЕМА № 9. Основи анімалотерапії.

5. Політика курсу

Відвідування навчальних занять Згідно з «**Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ**» студенти мають обов'язково бути присутніми на семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Академічна доброчесність. Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «**Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики ІДГУ**». Наявність академічного плагіату в студентських доповідях є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки. Використання технологій штучного інтелекту Навчальна дисципліна не передбачає використання здобувачами генеративних моделей штучного інтелекту. Генерація тексту для виконання індивідуальних занять або підготовки до семінарських занять буде кваліфікуватися як порушення академічної доброчесності.

6. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю. Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях та результати самостійної роботи. Шкала оцінювання та нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ».

Форма проміжного контролю – модульна контрольна робота

Форма підсумкового контролю – залік.

Схема формування підсумкової оцінки

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях, участі у роботі на лабораторних заняттях, виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання МКР
Мінімальний рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

Шкала переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в оцінку за традиційною шкалою

Сума балів	Оцінка за національною шкалою
90-100	зараховано
89-70	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	не зараховано (повторний курс)

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінювання під час аудиторних занять враховує активність студентів на занятті, рівень розуміння матеріалу та використання його при розв'язанні практичних завдань, грамотна побудова усних відповідей та якість оформлення письмових відповідей, презентацій чи інших видів завдань.

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Студент вільно володіє матеріалом, ґрунтовно та всебічно розкриває зміст питання із використанням наукових термінів; викладає самостійно, вільно, аргументовано, проявляє нешаблонність мислення; висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів.
4 бали	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом; розкриває теоретичні відомості з питань дисципліни; знає основні теоретичні положення з питань курсу. Однак, допускає незначні огріхи при відповіді на питання чи прослідковується деяка неповнота відповіді, скутість у висловленій думці, або не демонструє здатність висловлювати та аргументувати своє ставлення до альтернативних поглядів на питання.
3 бали	Студент володіє мінімальним понятійним і фактичним апаратом; розкриває зміст питання поверхово, фрагментарно, непослідовно, пояснення термінів неповні або не науковому рівні; не демонструє здатність до глибокого аналізу, використання обов'язковою літературою, не може повністю розкрити сутність окремих технологій, навести власні приклади.
2 бали	Студент володіє базовим понятійним і фактичним апаратом, розкриває зміст питання, але поверхово та обмежено, є неточності або огріхи у відповідях, відсутня аргументація або вона слабко розвинена. Демонструє обмежену здатність висловлювати власні думки та робити висновки. Завдання для самостійної роботи не виконані.
1 бал	Студент демонструє мінімальне володіння понятійним і фактичним апаратом. Розкриття змісту питання фрагментарне та поверхове. Допускає велику кількість неточностей та

	помилки у відповідях, аргументація відсутня. Не виявляє здатності до глибокого аналізу чи критичного мислення.
0 балів	Відсутній на занятті без поважних причин

Критерії оцінювання завдань самостійної роботи

Самостійна робота оцінюється за такими критеріями: рівень опанування темою, ступінь орієнтації в опрацьованому матеріалі, самостійність, активність, зацікавленість студента в обговоренні питань для самостійного вивчення.

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Самостійна робота виконана у повному обсязі та своєчасно, викладено логічно, з узагальненням і висновками, додано творчий підхід до завдання, візуалізація матеріалу; під час виконання використано сучасна література, наведено власні приклади; якість оформлення роботи відповідає нормам. При захисті завдання демонструє володіння матеріалом.
4 бали	Самостійна робота виконана у повному обсязі та своєчасно, викладено логічно, наведено приклади, але відсутні висновки, творчий підхід до розв'язання завдання, не використана сучасна література; якість оформлення роботи відповідає нормам з окремими недоліками. При захисті завдання демонструє володіння матеріалом.
3 бали	Студент виконав самостійну роботу, однак її результати не в повному обсязі або несвоєчасно, під час її виконання не використав сучасну літературу, не навів приклади, оформлення роботи має недоліки, не відповідає встановленим вимогам. При захисті завдання не може пояснити більшу частину представленої інформації
2 бали	Студент виконав самостійну роботу з мінімальним рівнем розкриття суті завдання, не в повному обсязі та несвоєчасно. Якість оформлення роботи має серйозні недоліки. Під час захисту завдання не може пояснити представленої інформації.
1 бал	Студент виконав самостійну роботу, однак повністю не орієнтується у ньому. Під час захисту завдання не може пояснити представленої інформації.
0 балів	Самостійну роботу не виконано.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота проводиться у письмовій формі та включає два теоретичних питання, відповіді на які дають можливість оцінити рівень оволодіння теоретичним матеріалом, вміння застосовувати отримані знання у практичній діяльності.

Оцінка	Критерії оцінювання
5	Під час відповіді на питання МКР студент продемонстрував володіння навчальним матеріалом в повному обсязі, вільно, самостійно та аргументовано виклав матеріал, правильно зробив висновки, додав власну оцінку поставленому запитанню, правильні приклади
4	Під час відповіді на питання МКР студент продемонстрував володіння навчальним матеріалом в повному обсязі, самостійно та аргументовано виклав матеріал, правильні приклади, однак не зробив висновки, не додав власну оцінку поставленому запитанню
3	Під час відповіді на питання МКР студент продемонстрував фрагментарне розуміння матеріалу, не зробив висновки. Приклади практичної реалізації шаблонні.
2	На питання МКР студент подав відповідь без розуміння суті питання.
1	На питання МКР студент подав відповідь, яка є перефразуванням поданого питання
0	Не відповів на питання

7. Основна література та інформаційні ресурси

1. Вовченко І. В. Іпотерапія як складова частина в реабілітації дітей з церебральним паралічем / Вовченко І.В., Євтушенко О.С. Євтушенко С.К. // Соціальна педіатрія; Зб. наук. праць. Київ. Інтермед, 2003. С. 144-146.

2. Гічан І. С. Порівняльна психологія. Зоопсихологія: Конспект лекцій. – Київ: НАУ, 2003. – 73 с..
3. Губко О. Т. Основи зоопсихології: навч. посібник / За ред. С.І.Болтівця. К.: Світогляд, Київ: Світогляд, 2006. 190 с.
4. Ільєнко М.М. Зоопсихологія з елементами порівняльної психології. К.: Ліра-К, 2020. 208 с.
5. Коляденко Н.В. Зоопсихологія та порівняльна психологія: підручник. К., 2019. 508 с.
6. 3. Кулеша-Любінець М. М. Порівняльна психологія: навчально-методичний комплекс. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2011. 72 с.
7. Левінсон Б. Собака як «ко-терапевт». Ментальна гігієна
8. Лукина Л. М. Дельфінотерапія. Практична психологія та соціальна робота. 2010. №7. С.11-23.
9. Лукина Л. М. Практична дельфінотерапія. Практична психологія та соціальна робота. 2010. №4. С.47-57.
10. Міненко Г.М. Основні лікувальні властивості анімалотерапії / Г. М. Міненко, С. А. Крошка / Система надання освіти дітям з особливими потребами в умовах сучасного навчального закладу : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Лисичанськ 14 грудня 2016 року.). – Лисичанськ : ВП «ЛПК ЛНУ», 2016. – С. 97 - 100. <http://hdl.handle.net/123456789/1625>
11. Москалець В. П. Зоопсихологія і порівняльна психологія: Підручник. – Київ: «Центр учбової літератури», 2014. – 198 с.
12. Москалець В. П. Зоопсихологія і порівняльна психологія: Підручник. Вид. 2-ге, переробл., доповн. – Київ: Ліра-К, 2020. – 204 с.
13. Палій А.А. Словник-довідник з порівняльної психології: навч.-довідковий посібник. Івано-Франківськ: Плай, 2004. 75 с.
14. Тімченко В.О., Тімченко М.В. Анімалотерапія в системі медико-психологічної реабілітації професійних контингентів сектору безпеки і оборони України. Актуальні дослідження в сучасній вітчизняній екстремальній та кризовій психології: монографія. Том II / за заг. ред. В.П. Садкового, О.В. Тімченка; НУЦЗУ. Х.: ФОП Панов А.М., 2022. С. 225-255.
15. Туриніна О. Л., Сердюк Л. З. Порівняльна психологія: Навчальний посібник. – Київ: МАУП, 2005. – 228 с.
16. Чайченко Г. М. Поведінка і психіка тварин: Навчальний посібник. – Київ: ВПЦ «Київський ун-т», 2000. – 198 с.
17. Шевців М.В., Філоненко М.М. – Зоопсихологія з основами етології. – К. «Центр учбової літератури, 2021. – 242 с.
18. Яцина О.Ф. Зоопсихологія: Навчально-методичний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2010. 144 с.
19. Comparative Tests On A Human And A Chimpanzee Infant Of Approximately The Same Age, Pt 2. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=h-4WI3sxtj4>
20. Krause-Parello C.A. Pet ownership and older women: the relationships among loneliness, pet attachment support, human social support, and depressed mood Geriatr. Nurs. Volume 33, Issue 3, May-June 2012, P.194-203.
21. Jillian T.Teoa, Stuart J.Johnstoneb, Stephanie S.Römerb, Susan J.Thomasc. Psychophysiological mechanisms underlying the potential health benefits of human-dog interactions: A systematic literature review. International Journal of Psychophysiology Volume 180, October 2022, P. 27-48.

Затверджено на засіданні кафедри загальної та практичної психології від «15» січня
2024 р., протокол № 8